

**Сумський державний
університет –
провідний вищий
навчальний заклад
Сумщини**

«Одним із показників високого рівня університету є те, що за підсумками 2012 року він вийшов на третю позицію в загальнонаціональному рейтингу серед класичних університетів та отримав диплом «Лідер національної системи рейтингового оцінювання ВНЗ України». Також у Всесвітньому рейтингу Webometrics сумський виш перемістився одразу на 360 позицій і вперше, із 9-м місцем в Україні, увійшов до переліку 2000 ВНЗ світу», – зазначив ректор СумДУ Анатолій Васильєв у доповіді на конференції трудового колективу СумДУ (див. 3-5 с.).

Лютий 2013 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 1-2 (332-333)

У РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ

Саме так, образно висловлюючись, постійно працює кафедра журналістики та філології. Черговим свідченням цього стало відкриття навчальної телестудії для студентів спеціальностей «Журналістика», «Медіакомунікації», «Реклама та зв'язки з громадськістю». На історичний (без перебільшення) для СумДУ захід завітали провідні журналісти Сумщини: із телеканалів «РТС», «Відікон», «АТВ», представник Національної ради з питань радіо й телебачення, Микола Таранюк, кореспонденти інформаційних агентств «Укрінформ» та «УНІАН» Сергій Ханін та Віталій Кохан, представники преси.

Відкриття телестудії стало можливим завдяки не лише грантовій програмі, наданій Фондом розвитку ЗМІ Посольства США в Україні, а й університету, який забезпечив приміщення та його ремонт, придбання меблів, сучасної техніки. Консультаційну допомогу надала ТРК «Відікон». За своїм оснащеннем навчальна телестудія цілком відповідає вимогам професійної, що дає можливість студентам на практиці ознайомитися із «кухнею» тележурналістики, напрацювати навички репортерів, редакторів, телеведучих і операторів.

Гостей та студентів привітав ректор СумДУ, професор Анатолій Васильєв, який наголосив, що телестудія є вагомим внеском у розвиток внутрішнього медіахолдингу університету, а його онлайн-студія забезпечить вихід її інформаційного продукту в мережу Інтернет.

Завідувач кафедри журналістики та філології, професор Олена Ткаченко констатувала, що поява телестудії виводить кафедру на якісно новий рівень співпраці з роботодавцями, регіональними і всеукраїнськими телекомпаніями, що відкриває нові перспективи працевлаштування наших випускників, які успішно працюють уже на телеканалах Сумщини, а також «УТ-1», «СТБ», «UBR» та «Новому каналі». Власна телевізійна, радіо- та фотостудії засвідчують не лише високий рівень матеріально-технічної складової навчального процесу, а й здатність університету готувати мас-медійника за усіма видами журналістики – он-лайн, радіо, телебачення, друкованих ЗМІ.

На фото 1 сторінки: Ректор А.В. Васильєв у ролі першовідкривача телестудії; завідувач кафедри журналістики та філології, професор О.Г. Ткаченко під пріцілом телекамер.

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ОСОБИСТІТЬ

ПРАВДА СПРАВЖНЬОГО ЛІКАРЯ

Тепер я точно знаю, чому не вмерла Україна. А могла б... Адже ледь не кожен із нас вважає себе фахівцем у будь-якій галузі, чимало хто швидко наочився «найпотрібнішого»: галасливо критикувати чужих кумирів і виправдовувати своїх... А влада (будь-яких кольорів) упродовж років незалежності все покращує та покращує свої статки, розпихуючи по кишеньях на-крадене законним шляхом... Інша країна давно б невідомо куди поділася – тільки не Україна. Отакий, здається, парадокс!

Насправді ніякого парадоксу – жива й житиме вовків Україна, а все завдяки справжнім людям, яких народжує наша земля. Яка ж вона, справжня людина? Яку правду сповідуете? Допомогти іншим у горі, коли ті панують, хто інших у біду заганяє. А ще – віддати безкоштовно найдорожче, коли довкіл готові обірати й липку заради власної кишені... На правді-людяності отаких і тримається Україна.

Одним із таких є чоловік, який веде боротьбу зі смертю – за кожного, хто постукав у його двері. Тому й прямують до нього звідусіль, відчайдушно ухопившись за останню соломинку-фразу: «Їдьте в Суми до хірурга Кононенка. Хіба що він...»

– Нікому не відмовив жодного разу. Гостро біду людську відчуває, – запевняють його колеги з Медінституту Василь Пак та Леонід Кащенко.

А мені – відмовив. Ввічливо, але твердо не погодився на

інтерв'ю: «Ні до чого це. Мене пацієнти в палатах чекають, хвилюються, як ніч у них минула. Та й немає нічого особливого в моєму житті...»

Цікаво, що ж особливого в житті тих, чиї імена не сходять зі шпалт газет, а обличчя – з телевізійних екранів? Чи є медійна популярність мірилом істинного служіння людству? А можливо, саме те, що приходить від широкого загалу, і є істина? Недаремно ж, мабуть, найбільш шануваний у світі пам'ятник Невідомому солдату?..

Мої думки перериває радісне полегшення: «Відчув, відчув професор Кононенко, що не з бідою прийшла, тому і відмовив».

Хто й коли навчив його людяності? Може, мати, коли не

відчурався чоловіка, який інвалідом повернувся з війни? Навіть не слухала односельців, які й казали: «Навіщо він тобі, той безногий Грицько?» Чи, може, батько, який не став шукати легкого хліба за рахунок інших? Самотужки освоїв ремесло кравця. Змайстрував журна, щоб зерно молоти, чим не лише свою родину в голод 47-го врятував, а й сусідам допоміг. Чи, може, навчив саме той 15-кілометровий шлях від села до школи, який долав щодня у морози, дощі, багнюку?

То в чому його правда, правда Миколи Григоровича Кононенка, Почесного професора Сумського державного університету, доктора медичних наук, засновника викладача кафедри хірургії з курсом онкології? «Бути корисним людям. Я вмію, хочу і допомагаю боротися за життя», – так коротко і зрозуміло формулює життєве кредо професора його учень, а нині асистент кафедри Ігор Даниленко.

Навчити інших рятувати людей, стати справжнім учителем, віддавши знання, здобуті роками виснажливої праці в районній лікарні вугільної шахти Луганської області, Сумському обласному онкологічному диспансері, – важка, але відповідаль-

на місія. Саме тому свого часу погодився очолити кафедру хірургії Медичного інституту (нині кафедра хірургії з дитячою хірургією і курсом онкології). Але «очолити» – означало почати з нуля. Ні, ніколи не зрозуміє європейський лікар, що то починати з нуля в Україні. В Європі просто уявити незможуть такого: хірург-онколог, який проводить 6-8-годинні операції, власноруч вибиває стіни, носить пісок. І якщо має робити справу, то докладе зусиль без зайвих скарг, із гідним усвідомленням необхідності. Адже фінансовим фондом ремонтних робіт стали такі вже звичні пустопорожні обіцянки чиновників...»

Було це 20 років тому. Та найважливіше, для Кононенка – це результат. І результат є: високий рівень навчальної роботи на кафедрі.

Збираючись до медичного закладу на зустріч, відчувала хвилювання. Кожна клініка – істинно правдиве місце, бо є енергетичним згустком болю, страждань і відчайдушної боротьби за життя, тому не терпить брехні, лицемірства. Хворий не просить: «Розкажіть», «Поясніть», – він молить: «Зціліть». Мабуть, деінде можна приховати за балашками свою некомпетентність, бездіяльність, хабарництво. Мабуть. Десять. Але не в лікарні, де безсовісний лікар – злочинець, а самовідданний – рятівник.

Правда постала вже з поро-

га клініки – у вигляді невибагливого умеблювання професорського кабінета: старенькі стільчики та шафи. «Краще більше навчальної літератури придбає, – запевняють колеги. – Уже всім відомо, що з Кононенком зайвих витрат не буде. Безсрібник він у нас».

Правда також проглянула вуміть прояснілих обличчях і піднесено-натхнених словах учнів-студентів, як тільки-но заговорили про свого наставника. «Я теж із села, як і Микола Григорович, – зазнається Олексій Антоненко (студент групи ЛС-709). – Важко бути лікарем в Україні, але комусь же треба. Його правда життя нас усього навчає. Соромно не виправдати сподівань». Приємно було чути й прості та щирі слова Євгена Коваленка (ЛС-709): «Напиши, що він – найкращий, та-ких людей мало!».

Правда обізвалася й вустами лаборантів кафедри: «Настільки пощастило в житті! Зарплата копійчана, а я з радістю сюди поспішаю. Він справжній. Таких ще пошукати треба. Були б усі такі, країна давно стала б іншою».

Не знаю, коли буде наша Україна іншою, але трішки світлішо і теплішо стає. Свічка життя однієї людини, звісно, не розжene всієї темряви неправди, але може знищити її абсолютність. У нашій країні такі свічки, як бачимо, є. І далеко не одна. І це вже перемога. Перемога над смертю. Буде жити Україна, тепер і ви знаєте, чому.

Ольга Маркова,
магістрант кафедри
journalistiki та філології

САМОВРЯДУВАННЯ

НОВІ СПРАВИ, НОВІ ГОРІЗОНТИ

«Про організоване студентське самоврядування», яке зараз відсутнє ще в багатьох видах. Також наш комітет працює над методичними вказівками для роботи органів студентського самоврядування, насамперед – для новачків

у цій сфері. Ще одне «бульоче» питання – механізм фінансування органів самоврядування, який працює далеко не ідеально. Прагнемо розробити такий, щоб фінансування не залежало від особистих якостей студентських ректорів і мало чітко окреслений розмір, аби уникнути будь-якої плутанини й інших негативних моментів.

Доводиться вирішувати питання й на місцевому, так би мовити, рівні. Наприклад, члени нашої обласної колегії брали участь у написанні петиції до голови міської ради. Звертаються з тими чи іншими проблемами окремі студенти, по можливості добромаємо, але намагаємося побудувати роботу так, щоб ними займались органи самоврядування в конкретному вищі.

– Що можеш сказати про студентське самоврядування в Україні?

– Маючи можливість порівнювати з аналогічним явищем на міжнародній арені, можу сказати, що там воно більш розвинене. Але потрібо враховувати, що у них самоврядування розвивалось упродовж століть, а в Україні – лише двадцять років. Однак темпи у нас такі, що багато в чому вже виглядаємо не гірше. Якщо така динаміка зберігатиметься, то скоро, хочу вірити, зможемо обігнати й деякі закордонні організації. Щодо нашого університету, – він дуже гарно зарекомендував себе в усій Україні, про нас говорять, знають навіть склад нашого студентського ректорату й наші проекти. Деякі з них мають навіть всеукраїнський формат – взяти хоча б фестиваль аматорського відео «Мотор».

– Як змінилося твое життя після обрання головою комітету?

– Минув лише місяць, але встиг уже відчути, яка це відповідальність і напруга. На жаль, не завжди маю змогу виїжджати до Києва у справах ВСР, адже, крім усього іншого, я ще й аспірант кафедри наноелектроніки, а навчання там вимагає багато часу й зусиль. Пробую триматися «золотої середини».

Анастасія Тернова, ПР-01

– Богдан, ти маєш членство у двох всеукраїнських молодіжних організаціях, у чому їх відмінність?

– Молодіжна рада працює при Кабінеті Міністрів України, а ВСР є консультивно-дорадчим органом при МОНмолодьспорту і єдиною студентською організацією, яка займається координацією та представництвом усіх органів самоврядування в Україні, студентських проектів регіонального та всеукраїнського формату. До Президії ВСР входить по одному представнику з кожної області, а саме – голова обласної колегії, такого собі філіалу ВСР. У свою чергу, цей філіал складається із представників кожного вищої певного регіону. Членство в колегії Сумщини мають СумДУ, СумДПУ

та Банківська академія, представники яких і обирали мене головою обласної колегії.

– Чи можна сказати, що рішення ВСР впливають на рішення та на закони МОНмолодьспорту?

– Безумовно, впливають. Наприклад, врахована наша ініціатива щодо впровадження граничного розміру плати за проживання в гуртожитках. Працюємо над комплексом пропозицій щодо проекту Закону України «Про вищу освіту». Зокрема на базі СумДУ відбудеться «круглий стіл» для вищів Сумської області за участі голови ВСР, присвячений обговоренню проекту цього закону. Крім того, представляли студентство України на міжнародній арені – в Конвенції європейського союзу студентів, а також брали участь у ста-

жуванні лідерів органів студентського самоврядування в Польщі. Накопичуємо свій досвід, враховуємо досвід інших, тому з нами й рахуються в міністерстві, дослухаються нашої думки.

– Які проблеми студентства, на твою думку, вимагають переважного вирішення?

– Таких чимало, й вирішення багатьох із них, на жаль, від мене не залежить. А я займаюсь і займатимуся тими, що й комітет, керувати якими мене призначили, тобто студентським самоврядуванням, його розвитком. І тут достатньо гострих проблем, які можна й потрібно вирішувати, тим більше, що маю довід, який допомагає в цьому. Одне з найголовніших завдань сьогодні – розроблення та впровадження типового положен-

**Шановні колеги,
шановний студентський
актив!**

Як і передбачалося, 2012 рік виявився дуже складним. Однак нашому колективу вдалося знайти адекватні відповіді на відомі всім виклики економічного та соціального характеру, подолати складнощі, що виникали, і забезпечити не лише стабільність, а й достатньо потужну динаміку розвитку університету.

Найбільш вагомим іміджевим успіхом СумДУ є третя позиція в загальнонаціональному рейтингу серед класичних університетів (після Київського та Харківського). У Всесвітньому рейтингу Webometrics ми перемістилися відразу на 360 позицій і вперше, із 9-м місцем в Україні, увійшли до переліку 2000 ВНЗ світу. Висловлюю вдач-

ність усім колегам за ці успіхи, яких ми досягли спільною наполегливою працею.

Ознакою досягнутого високого рівня є і завдання щодо входження СумДУ до переліку вишів, які обліковуються у Все-світньому рейтингу QS – третьому за значенням, після «Шанхайського» і «Таймс». Мета – вихід на принципово новий рівень міжнародного та національного визнання.

У 2012 р. ми здійснили чергові кроки з розширення напрямів нашої освітньої діяльності. Розпочата підготовка студентів зі спеціальностей «Медико-профілактична справа», «Медіакомунікації», «Реклама та зв'язки з громадськістю»; отримані ліцензії з «Інтелектуальної власності» та двох спеціальностей у КІПТ («Професійна освіта. Комп'ю-

ПІДСУМКИ роботи СумДУ за 2012 р. та основні завдання на 2013 р.

УЗАГАЛЬНОВАЛЬНИЙ ЗВІТ

ректора Сумського державного університету А.В. Васильєва
«Підсумки роботи СумДУ за 2012 р. та основні завдання на 2013 р.»
Конференція трудового колективу СумДУ 25.01.2012 р.

терні технології», «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів»). Відкрита магістратура з «Правознавства» та «Прикладної математики», заочна форма навчання з «Державної служби», «Медіакомунікації»; істотно збільшені ліцензійні обсяги підготовки за денною формою в Медичному інституті, на юридичному факультеті та ІФСК, збільшено на 65% обсяг прийому на військову кафедру тощо. Також відкрито 8 спеціальностей в аспірантурі та 4 в докторантурі. Знаковою подією стало отримання останніми днями 2012 р. ліцензії на підготовку зі спеціальності «Стоматологія».

У цьому році маемо плани з відкриття спеціальностей «Програмна інженерія», «Телекомунікації», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Спорт», «Біржова діяльність», магістратури з «Електротехнічних систем електроспоживання» та «Управління проектами». Опрацьовуємо можливість відкриття «Міжнародної економіки», «Міжнародного права», заочної форми з «Управління фінансово-економічною безпекою» (за ОКР «спеціаліст»), «Журналістики» та «Правознавства» (ОКР «магістр»), подальшого збільшення ліцензованих обсягів підготовки офіцерів запасу, ординаторів та магістрів з «Лікувальної справи». Також у планах відкриття спеціальності «Землевпорядкування» в Конотопському політехнічному технікумі та «Обслуговування комп'ютеризованих робототехнічних систем» у Шосткинському коледжі.

Як поширення напрямів нашої освітньої діяльності, так і розвиток аспірантури спрямовані, крім усього іншого, на певну компенсацію негативних тенденцій зниження контингенту осіб, що навчаються.

У цілому контингент аспірантури за рахунок збільшення обсягів прийому ще у минулих роках

зріс на 10% і становить 275 осіб. Такий обсяг не відповідає загальноприйнятим у світі співвідношенням студентів та аспірантів.

Усього в університеті працюють уже 564 особи із вченими званнями та науковими ступенями, у т.ч. 2 члени-кореспонденти НАН України, 85 докторів наук, професорів (показник питомої ваги викладачів зі ступенями та званнями – зріс до 78%, а докторів наук, професорів – до 11,7%). За рік захищено 8 докторських дисертацій – найбільший показник за всю історію нашої докторантури. Кандидатські дисертації захистили 39 співробітників та аспірантів. У той же час 20 кафедр не мають у своєму складі докторів наук, на 9 кафедрах кадровий потенціал становить 50% і менше. Близько 20 кафедр перевантажені навчальними дорученнями і потребують термінового вирішення завдань кадрового зростання (Медінститут, кафедри журналістики, комп'ютерних наук, військова та деякі інші).

31 кафедра (50%) не має офіційно відкритої аспірантури, тільки близько 30 науковців керують нормативною кількістю аспірантів та здобувачів, є чимало прикладів і повної відсутності ознак підготовки кадрів колегами, які мають право на керівництво. Тобто резерви є, для їх реалізації потрібно проводити більш системну роботу зі створенням доаспірантського резерву із обдарованою молоді. У 2012 році до нього зараховано 72 студенти та тільки 28 із них вступили до аспірантури.

У звітному році ми нарещі завершили розроблення й почали апробацію так званої накопичувальної системи підвищення кваліфікації викладачів,

яка стимулює мотивацію розвитку пріоритетних компетенцій, насамперед саме інноваційної спрямованості. Це – володіння грантовими, ІТ-мультимедійними технологіями, e-learning, англійською мовою, значущі наукові здобутки.

Діяльність факультету підвищена кваліфікації та післядипломної освіти більш активно поширюється на загальноукраїнський простір. За рік у наших стінах пройшли підвищення кваліфікації близько 100 викладачів інших ВНЗ. Платні освітні послуги щодо підвищення кваліфікації непедагогичної спрямованості надавалися 13 кафедрами, що, до речі, дає їм додатковий обсяг профінансованих навчальних доручень.

У звітному році через цю систему пройшло близько 3200 осіб, що на третину більше, ніж у минулому році. Значна кількість із них – сторонні особи. Плануємо відкрити курси арбітражних керуючих, підвищення кваліфікації з Інтернет-бізнесу, ввести курсову спеціалізацію «Загальна практика – сімейна медицина», передатестаційний цикл із «Акушерства та гінекології» тощо. Будемо намагатися ліцензувати другу вищу освіту з «Правознавства».

На жаль, поки що, незважаючи на відкриття в Центрі післядипломної освіти спеціальностей «Державна служба», «Інформатика», контингент другої вищої освіти за усіма показниками має стійку тенденцію істотного зменшення.

Проте за денною формою навчання за базовими спеціальностями зниження контингенту практично зупинене. При цьому обсяг держзамовлення на 1-й курс збільшено на 23%, до магістратури – на 10%. Показники прийому на 1-й курс – на рівні 2010 року, а прийом за ОКР «спеціаліст», «магістр» поступається лише показникам 2008 і 2009 років.

На жаль, маемо стійку тенденцію зниження контингенту заочної форми навчання. У звітному році на 1-й курс прийнято на 30% за ОКР «спеціаліст» і на 20% за ОКР «магістр» менше, ніж у попередньому році. Поповнення на 2-4-й курси теж зменшилося на 17%.

Долати ці тенденції складно, але конче необхідно. Потрібно вдоскона-

лювати навчальну роботу на кафедрах, проводити системні організаційні та структурні зміни. Не всі факультети однаково активні в роботі з абітурієнтами в соціальних мережах, випускові кафедри майже не шукають свого контингенту. Необхідно збільшити кількість спеціальностей дистанційної форми навчання (маємо тільки 9 із 41 за III-IV рівнями акредитації). У звітному році відкриті наші локальні центри в Білгороді-Дністровському, Кременчуці, Черкасах, Сімферополі, Коростишеві. У планах відкриття ще 20 по всій Україні. Завданням також є істотне поширення географії підготовчих курсів.

Необхідно посилити інтеграційні зв'язки, виходячи за межі нашого комплексу та регіону, за схемою «технічне училище – технікум, коледж – ІІІ, КІ та базовий ВНЗ», до якої відтепер входить і Шосткинський професійний ліцей, реорганізований у структурний підрозділ СумДУ.

Значущим компенсатором демографічних коливань є зростання на 10% (рис. 1) контингенту іноземних громадян, який становить уже близько 1250 осіб.

Результати наукової діяльності в 2012 році, безперечно, позитивні. За показниками обсягу господарств та грантів, ефективності використання бюджетних коштів маємо перше місце серед класичних університетів і входимо до першої десятки серед усіх ВНЗ України. Виконувалося близько 500 господарств і грантів, що в 1,5 раза більше, ніж у 2012 році. Загальний їх обсяг (рис. 2) зрос на 20% і становить близько 8,3 млн грн. Обсяг робіт, профінансованих за рахунок загального фонду міністерства, зрос на 37%. І хоча показник закритих актами госпрозрахункових робіт майже не змінився – закладена гарна перспектива, і є надія на його зростання цього року щонайменше вдвічі.

З 27 до 40 збільшила-

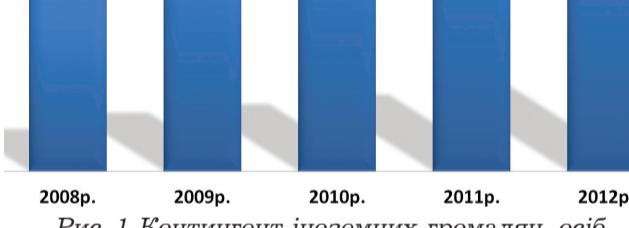

Рис. 1 Контингент іноземних громадян, осіб

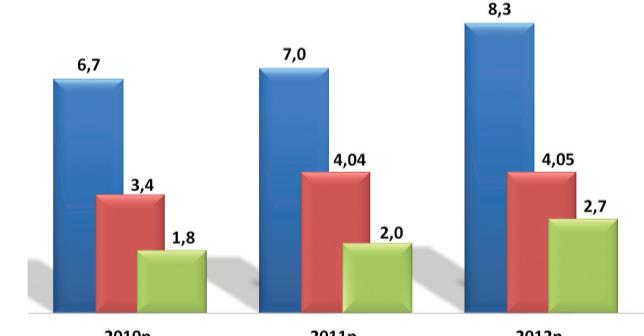

Рис. 2 Обсяг наукових досліджень, млн. грн.

Рис. 3 Кількість статей у закордонних виданнях

4 Конференція трудового колективу

ся кількість кафедр, на яких виконувалися господоговори та гранти. Обсяги робіт вище ніж 100 тис. на рік мають кафедри прикладної гідроаеродинаміки (1,3 млн грн), прикладної екології (0,7 млн грн), ТМВІ (0,5 млн грн), ПОХНВ (440 тис. грн), опору матеріалів та машинознавства (280 тис. грн), економіки і бізнес-адміністрування (150 тис. грн), філософії, політології та інноваційних соціальних технологій (140 тис. грн), прикладної фізики (біля 100 тис. грн).

26 поданих проектів на міжнародні наукові гранти й проектів, які подані до ЄБРР, дають певні надії на зростання кількості міжнародних суптонаукових грантів. За рік отримано 61 охоронний документ на інтелектуальну власність (стільки ніколи ще не було).

Є успішність і в оприлюдненні результатів наукової діяльності. Із 198 статей (рис. 3), опублікованих за кордоном (більше на 30% минулорічного показника), 85 (більше на 40%) з'явилися у виданнях, які індексуються БД Scopus. Кількість публікацій, обрахованіх цією базою (рис. 4), і кількість цитувань збільшилися на третину. Індекс Гірша зрос до 17.

На жаль, менше, ніж у 2011 році опубліковано статей у цілому науковцями ІФСК, юрфаку, Шосткинського та Конотопського інститутів. який, до речі, жодної статті не опублікував за кордоном.

Позитивно слід оцінити міжнародні конференції «Наноматеріали», «Маркетинг інновацій», «Сучасні інформаційні системи і технології», у яких взяли активну участь представники багатьох вишів із різних країн.

Вищепередне свідчить, що СумДУ потужно продовжує свій розвиток як науково-навчальна установа, розуміючи, що наукова складова, яка у нас є пріоритетною, системно реалізовується передусім у підготовці фахівців високого рівня, що є, підкresлюю, основною функцією будь-якого університету, у тому числі й дослідницького типу. Останнім часом і рейтингові вимірювання стають більш студенто-орієнтованими, але з визнанням провідної ролі оцінки результатів, а не процесу. Тобто все більше вирішальним є конкурентоспроможність випускників, їхнє кар'єрне зростання. Відтак і в ідеології навчальних планів, і в робочі програми дисциплін, і в організацію

індивідуальної, самостійної роботи студента слід закладати саме таку цільову функцію.

У звітному році наші студенти, які брали участь у традиційних змаганнях із програмування за версією Всесвітньої асоціації Top Coder, не лише утрималися в першій сотні університетів світу, а й увійшли до Топ 50 ВНЗ світу. Ми знову є одним із лідерів у Всеукраїнських олімпіадах з навчальних дисциплін та спеціальностей (після КНУ ім. Т. Г. Шевченка ділимо 2-3-тю позиції з КПІ), 59 прізових місць забезпечили нам п'ятий рік поспіль першу позицію серед усіх вишів у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

За рік опубліковано більше 1700 тез доповідей за участі студентів, у тому числі близько 500 – лише за студентським авторством. Збільшилася кількість охоронних документів та статей за участі студентів (зі 166 до 191 (+15%)).

У той же час, незважаючи на вищепередній позитив, рівень нашої роботи з обдарованою студентською молоддю, а також якість підготовки контингенту студентів у цілому нас не може влаштовувати. Тому затверджена нами ще наприкінці 2011 року цільова комплексна програма «Студентська наукова діяльність та її органічне поєднання з навчальним процесом» буде доопрацьована і будемо поширювати, вдосконалювати механізми системного впливу на поглиблена інтеграції наукової та навчальної діяльності.

Плануємо також затвердити цільову комплексну програму «Практично-орієнтована складова підготовки студентів СумДУ», мета якої більш глибока, ніж організація практики в замовника. Необхідно знайти компроміс між завданням поглиблення фундаментальної, наукової складових та наданням під час і лекційних, і практичних, і лабораторних занять та самостійної роботи не лише знань технологій відповідної професійної діяльності, а й умінь уже під час навчального процесу їх реалізовувати.

Необхідно поширити навчання студентів за дуальними планами, почати системно впроваджувати англомовні магістерські програми, оволодіти механізмами міжнародної акредитації як навчальних програм підготовки, так і окремих дисциплін, розроби-

ти нормативну базу організації навчання. За програмами академічного обміну, подвійних дипломів, включених семестрів, визначиться з програмою дій з розбудови навчального процесу за європейськими технологіями.

– Звітний рік був роком подальшого розвитку системи електронного навчання, користувачами якої, крім 1100 студентів-дистанційників, є ще близько 1100 інших осіб, що навчаються (у цілому кількість користувачів системи за рік зросла на 82%); навчальний процес в e-learning забезпечують уже близько 230 викладачів і 35 кафедр (зростання за рік – 11%); кількість навчальних дистанційних курсів становить 315 (зростання – 15%); за рік розроблено більше 100 нових віртуальних тренажерів (загальна кількість наближається до 3 тис.), на 41% збільшилася кількість створених відеоматеріалів.

– Насамперед за рахунок розвитку сучасних технологій поширюється інформаційно-бібліотечне обслуговування. Електронна бібліотека має близько 26 тис. електронних версій. Збільшення за рік становить 25%. Кількість відвідувань електронних ресурсів бібліотеки зросло на 43%, географія відвідування сайту бібліотеки охоплює вже 100, а репозитарію – 120 країн світу. За рейтингом Webometrics наш репозитарій займає у загальносвітовому переліку 267-му позицію і 2-гу на загальноукраїнському інформаційному просторі.

2012 року введений в дію ще одна комп'ютеризована читальна зала в базовому ВНЗ та електронна бібліотека з 34 АРМ у Шосткинському інституті.

Ми створили потужну інформаційно-телекомунікаційну систему європейського рівня, забезпечуючи її подальший розвиток. Значно зросла кількість інформаційних систем, інформаційних сервісів.

Загальна кількість публічних веб-ресурсів за рік збільшилася вдвічі, кількість цитувань наших веб-ресурсів досягла 48 тис. (зростання за рік – 45%), кількість проіндексованих Google наших робіт збільшилася на 42% (24,2 тис.). Минулого року вперше почали проводити багатокамерні online-відеотрансляції «на весь світ» із синхронним перекладом та зворотним зв'язком. Тривав розви-

ток технічного забезпечення ІКТ.

Загальна кількість комп'ютерів у комплексі збільшилася на 337 і становить близько 3150 одиниць (рис. 5), комп'ютерних класів – уже 108, зростає і кількість мобільних комп'ютерних робочих місць, і загальна кількість серверів, хоча серверне господарство ще потребує поповнення. На 30% по базовому ВНЗ і у 5 разів по інших структурах збільшена кількість Wi-Fi зон (рис. 6). Істотно зросла (у 2,5 раза) швидкість Internet (рис. 7).

Стаціонарних мультимедійних комплексів уже 74 одиниці – (рис. 8), по базовому ВНЗ збільшення на 20%. Та й у цілому проведено великий комплекс робіт з розвитку телекомунікаційної мережі, який буде продовжено й у 2013 році. Зокрема, будуть створені оптичні канали для відеозв'язку із Шосткинським та Конотопським інститутами, багато іншого.

Проте інформаційно-комунікаційні технології повинні мати істотно більший вплив на якість підготовки фахівців та ефективність наукових досліджень. З метою оптимізації використання кадрового ресурсу, поглиблення практичної підготовки студентів ми у цьому році певну частину навчального процесу ІТ-спеціальностей поєднаємо в цьому році з професійною діяльністю наших ІТ-підрозділів.

Необхідно активізувати впровадження електронного навчання для спеціальності «Правознавство», для програм підвищення кваліфікації медичних працівників та підготовки офіцерів запасу тощо; адаптувати матеріали дистанційного навчання для російськомовного та англомовного контингенту іноземних студентів, відкрити центр проведення сертифікаційних іспитів за міжнародними стандартами і для відповідної підготовки до них.

I, нарешті, необхідно розгорнути роботи над проектом ОСВ – це відкритий електронний ресурс навчально-методичних матеріалів (аналог репозитарію), оскільки вже й Росія створює електронний університет на 1 млн студентів слідом за мільярдним мегaproектом консорціуму елітних західних університетів на чолі з Гарвардом та Оксфордом.

2012 рік став успішним і в нашій міжнародній діяльності. Уже зазначалися показники зростання контингенту іноземних

громадян, оприлюднення наукових праць за кордоном, проведення міжнародних конференцій тощо.

У 1,7 раза (рис. 9) збільшилася кількість загальноуніверситетських грантів переважно освітньою спрямованості. Їх загальне фінансування збільшилося на 60%. Така успішність визначається передусім високопрофесійністю та активністю відділу міжнародних відносин на чолі з Кириченком К.І., наших ІТ-підрозділів, кафедр філософії, політології та соціальних інновацій, журналістики та філології, прикладної фізики, прикладної екології, ЕКТ, наноелектроніки, ТМВІ, комп'ютерних наук, управління, Медінституту та інших.

23 аспіранти й науковці (приріст 80%) направлені безпосередньо на стажування до провідних університетів світу. В 1,5 раза (до 93) зросла кількість індивідуальних грантів. Усе це є ознакою результативності нашої діяльності щодо інтеграції до світової науково-освітньої спільноти. При цьому перевагу віддаємо високорейтинговим партнерам, насамперед із Top 500 QS, Top 1000 Webometrics.

Є зрушення (рис. 10) і в розвитку програм академічної мобільності (+46%). Довгострокове навчання за технологіями «подвійний диплом», «включений семестр», «паралельне навчання» в університетах Німеччини, Швейцарії, Канади, Польщі, Литви, Китаю реалізовано для 10 студентів ЕЛІТ, 4 – ФЕМ, 2 – ІФСК. Увага до короткострокового навчання, практики, тимчасового працевлаштування за кордоном теж не повинна бути послаблена. Певним індикатором нашої міжнародної активності є також зростання майже на 55% кількості відвідувань головного англомовного сайта університету.

Щодо позанавчальної діяльності. Ефективність виховної роботи пов'язана перш за все з розвитком студентського самоврядування, постійним спиранням у поточній щоденій діяльності на Положення Кодексу корпоративної культури, який ми прийняли у звітному році.

Кількість різноманітних заходів, що проводяться, вже просто «зашкалює», рівень їх проведення стає все більш професійним. Тільки в актовій залі Г-корпусу побувало за рік більше 30 тис. сумчан та гостей міста.

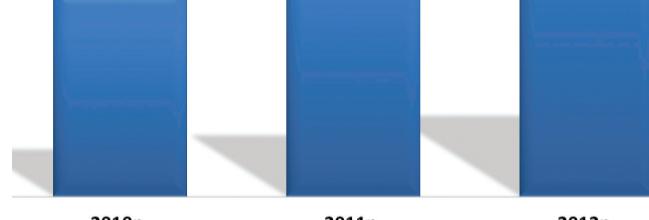

Рис. 4 Кількість публікацій, які обраховуються БД Scopus

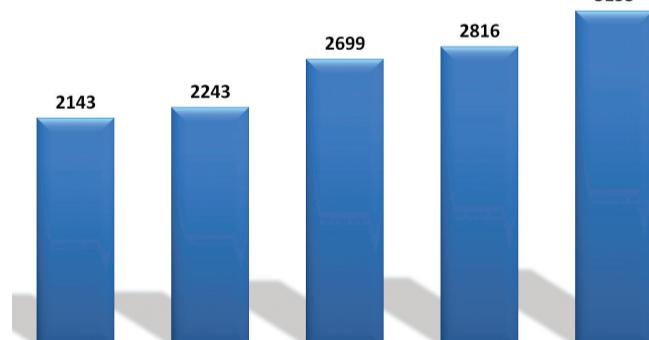

Рис. 5 Загальна кількість комп'ютерів

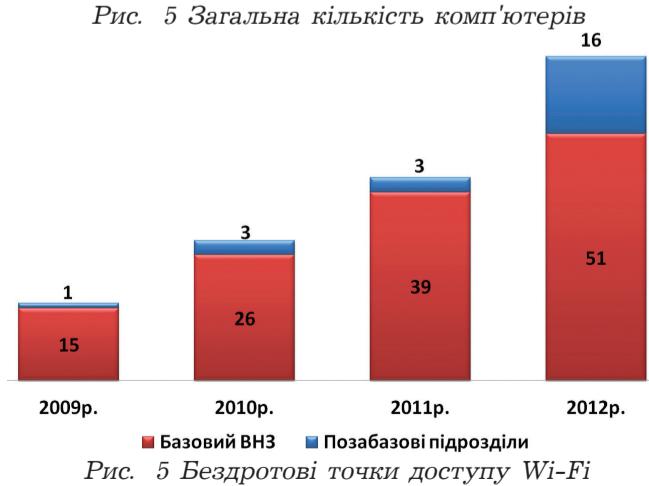

Рис. 5 Бездротові точки доступу Wi-Fi

У Шосткинському інституті ще один творчий колектив і два колективи у базовому ВНЗ здобули почесні звання «Народний аматорський колектив». На 77% збільшилася кількість студентів у гуртках, клубах художньої самодіяльності.

Потужна динаміка також притаманна у звітному році розвитку спорту – як масового, так і найвищих досягнень. Кількість видів спорту, що культивуються, збільшилась до 29. Три магістрати СумДУ стали учасниками олімпіади в Лондоні. В університеті навчаються 22 призери та переможці чемпіонатів світу, європейських змагань. Маємо бронзову олімпійську медаль, золото в естафеті чемпіонату Європи з біатлону, вийшли до супер- та вищої ліг чемпіонату України з волейболу, вчоргове стали чемпіонами студентського чемпіонату України з футзалу, чимало й інших досягнень.

За підсумками 2011/12 спортивного сезону університет посів 2-ге місце у своїй групі вищів і 7-ме у загальнонаціональній ієрархії ВНЗ, випередивши більшість університетів фізичної культури й усі педагогічні університети, які мають відповідні інститути або факультети.

2012 рік став роком істотного приросту й матеріальної бази. Введення в дію першої черги нового навчально-наукового корпусу в основному зняло гостроту забезпечення площами як навчально-го процесу, так й інших сторін діяльності. Покращання відчули близько 50 структурних підрозділів. Будівництво 2-ї черги триває. Рішенням ОДА, обласної ради та уряду на баланс університету безкоштовно передано комплекс будівель по вул. Санаторній під створення санаторію-профілакторію СумДУ як клінічної бази Медичного інституту із частковим його фінансуванням державним фондом соціального страхування.

Перших пацієнтів цей заклад прийме вже у вересні. У цьому ж кампусі вже розпочато роботи по облаштуванню приміщень для навчальної та лікувальної діяльності стоматологічного спрямування.

А ще у звітному році вдалося придбати діючий колишній «піонерський» табір (2 га соснового лісу, корпуси, інфраструктура), який уже почав працювати як спортивно-оздоровчий заклад СОЗ «УНІВЕР» та як навчальна база

для проведення зборів за програмою підготовки офіцерів запасу.

Без нового будівництва вдалося надати студентам ще 32 кімнати у гуртожитках, кількість поселених збільшилася на 155 осіб (+6,1%). Плануємо додати ще близько 15 кімнат. У новому корпусі додався ще один буфет на 60 місць.

Вищезазначене зумовило і спрямованість діяльності АГЧ. Загальний обсяг ремонтів, які виконали власними силами, близько 3 млн грн, на 0,5 млн грн виготовлено власними силами меблів, ще на майже 600 тис. грн ремонтів виконали підрядні організації.

У звітному році витрачено близько 2 млн грн у базовому ВНЗ та Шосткинському інституті на придбання обладнання для науково-навчальних потреб, фізичних та медико-біологічних досліджень. Здійснені придбання і для господарського комплексу – новий трактор, обладнання для комплексу громадського харчування, інше устаткування тощо.

2012 рік нарешті став роком реальних зрушень в енергозбереженні. Відпрацьовані реальні механізми енергоменеджменту, преміальна система як відсоток від економії, впроваджено чимало організаційних і технічних заходів.

Найбільш системно це запрацювало у другому півріччі, про що свідчить таке: економія водоспоживання за рік – 10%, за останні 7 місяців – 15,1%, електроспоживання – 6,6% та 16,7% відповідно, теплоспоживання – 5,6 та 14,5% відповідно.

Так, є і зростання тарифів, і енергоефективні ремонти, і енерговитрати під час будівництва, і нарешті нові складові нашої інфраструктури, тому фінансові показники мають тенденцію до збільшення. Але за відсутності заходів енергозбереження, енергоефективності університет сплатив більше додатково ще 820 тис. грн.

Узагальнюючи зазначене в доповіді, стверджую, що робота колективу університету в минулому році заслуговує і високої оцінки, і вдачності, а 2012 рік увійде в історію університету як черговий успішний. І це в неймовірно складних умовах фінансового забезпечення! На початку року ми прораховували істотне зниження надходжень коштів і, однаково з цим, теж істотне зростання директивно-

го фонду оплати праці, тарифів.

Усвідомлюючи, що успішний університет – це фінансово спроможний університет, перелічені загрози викликали дуже велике занепокоєння. Значна кількість вищів пішла на істотні скорочення штату, довгострокові канікули, зменшення фінансування навіть по захищених статтях. Ми провели комплекс заходів, спрямованих на економію, мотивацію заощадливості, раціонального використання існуючих ресурсів і, одночасно, на мотивацію збільшення надходжень. Відчайний усім колегам, що намагання утримати ситуацію, не пустити процес за формулою «що буде, те й буде» знайшли у них і розуміння, і підтримку. Тому в цілому і вдалося зробити дуже небезпечні, руйнівні процеси керованими, забезпечити фінансування і поточної діяльності, і розвитку.

У дуже складному 2012-му фінансовому році вдалося зберегти і майже не зменшити всі без винятку програми соціально орієнтованого змісту:

– Проживання студентів у гуртожитках продовжено на 1,3 млн грн.

– Збережено дотацію вартості страв у комплексі громадського харчування.

– На 20% більше по базовому закладу використано коштів фонду соціальної допомоги та матеріального заохочення студентів; забезпечені всі підвищення стипендії та її регуляризація і вчасна виплата в загальному обсязі більше 35 млн грн.

– Незважаючи на те, що фонд оплати праці значно зрос, (по комплексу – на 17,4 млн грн, по базовому ВНЗ – на 13,3 млн грн) і загалом становить уже близько 115 млн грн, його виплата також проводилася своєчасно, у повному обсязі. Так, нас не може задовольняти існуючий рівень оплати праці. Але в теперішніх економічних реаліях його випереджальне зростання поки що не є реалістичним. У той же час на виплати, які не регламентуються державою (преміальна система, матеріальна допомога, інше), нами спрямовано близько 12,1 млн грн. Відмов щодо матеріальної допомоги, часткової компенсації вартості навчання, путівок для лікування або відпочинку практично не було.

– Субрахункова та преміальна складові, якщо і змінювалися, то лише на підвищення мотиваційності. На субрахунки підрозділів було спрямовано 5,6 млн грн, що на 7,3% більше, ніж у 2011 р. Надходження на субрахунки приблизно відповідають витратам із них.

– Статті колдоговору в основному виконуються, у тому числі й у частині відрахування коштів профспілці на соціальні заходи.

Незважаючи на великі обсяги витрат, ми забезпечили і достатній перевідхідний фінансовий ресурс, і як ректор можу прогнозувати стабільність по захищених статтях у 2013 році.

У цілому, без врахування капітальних видатків на будівництво, загальний обсяг фінансування комплексу СумДУ зрос і становить 211 млн грн (базовий ВНЗ – 162 млн грн, з яких 53% – власні надходження). Але надходження власних коштів по базовому закладу приблизно на 2 млн грн менше обсягу надходжень 2011 року. І це – сигнал тривоги. Потрібно знайти і надати нові імпульси в системній роботі зі збільшенням надходжень коштів та їх раціонального використання.

Важливо все: і наука, і система підвищення кваліфікації, і формування контингенту, і міжнародна та позанавчальна діяльність, і заощадливість, і додержання принципів доцільності, і, наголошуємо, розвиток системи надання додаткових платних послуг. Кожен керівник зобов'язани забезпечити як зростання надходжень за основним напрямом діяльності, так і знайти додаткову до основної роботи, яка надає додаткові штатно-фінансові можливості.

Звертаю увагу ще на один із механізмів впливу на успішність кожної кафедри, якому приділяємо недостатню увагу, – це плідна взаємодія з випускниками минулих років. Більшість західних університетів ввели до своїх статутів положення, що цей напрям є наступним за важливістю після освітньої та наукової діяльності, бо це є інтеграційні зв'язки, і наукові замовлення, і практика та стажування, і спонсорська допомога тощо. До речі, кар'єрна успішність випускників, їхня експертна оцінка «альма-матер» істотно впливають на позиції вищів у всіх найбільш відомих світових рейтингах, у тому числі й QS.

Будемо й надалі розвивати власну систему самоаналізу, рейтингового порівняння тощо, адже орієнтація на конкретні вимірювані результати наповнює нашу місію реальним змістом і дозволяє оцінити ефективність діяльності. Нам необхідно й надалі вдосконалювати систему менеджменту, спрощувати бюрократію, відсікати зайве. Головне в нашій стратегії – розвивати конкурентоспроможність, реалізовувати концепцію випереджального розвитку.

І останнє. Напередодні, за участі ректорату на зборах факультетів, інститутів, під час звітування керівників інших структурних підрозділів та проекторів відбулося детальне і, як правило, критичне обговорення і підстави для оптимізму.

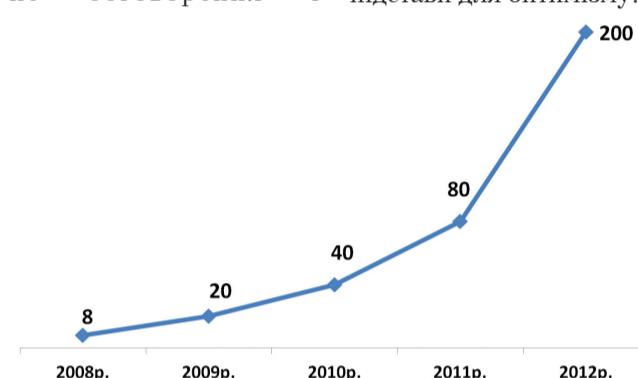

Рис. 7 Швидкість підключення до мережі Інтернет Мбіт/с (базовий ВНЗ)

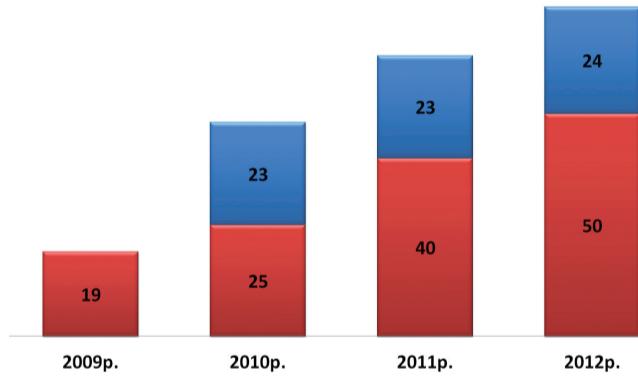

Рис. 8 Мультимедійні стаціонарні комплекси

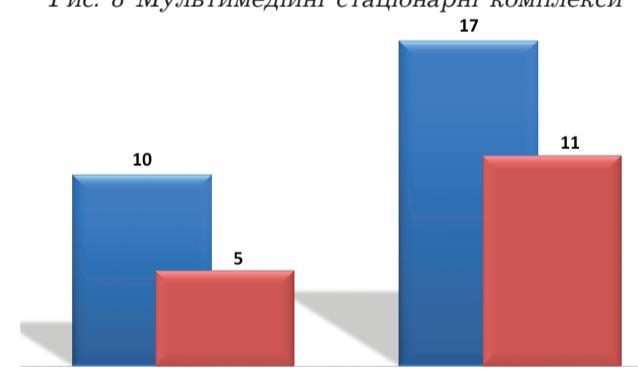

Рис. 9 Кількість міжнародних грантів

Рис. 10 Академічна мобільність студентів, осіб

НАДІЙНИЙ ЗАХИСТ – ПЛІДНА РОБОТА

Після обговорення доповіді ректора виступила голова представницького органу профспілки СумДУ В. О. Боровик, яка звітувала про виконання колективного договору і діяльність у 2012 році профкому університету.

Свою доповідь вона традиційно розділила на декілька смислових блоків, кожен із яких присвятила одному з актуальних питань діяльності у звітному році профспілкової організації СумДУ, головним завданням якої, на переконання доповідача, є і залишається соціальний захист університетів. Як відомо, основні положення щодо виконання цього завдання закріплені в колективному договорі, який розробляється та контролюється саме профспілкою працівників освіти, до складу якої входить майже 99 % працівників університету.

Доповідаючи про організаційну роботу, В. О. Боровик повідомила, що на IV та V Пленумах галузевої профспілки в 2012 р. йшлося про нелегкі часи (зниження кількості, проблеми у вирішенні організаційних питань в умовах об'єднання ВНЗ, удосконалення нормативної бази тощо), однак, незважаючи на складну загальну ситуацію, «первинка» СумДУ щорік збільшує свою кількість (з 1500 у 2005 р. до 2340 на кінець 2012 р.). На сьогодні вона має досить розгалужену структуру, яка постійно вдосконалюється. Доповідач подякувала профспілковим комітетам усіх структурних підрозділів комплексу СумДУ за взаєморозуміння та співпрацю, а також зазначила, що планується продовжити процес об'єднання з профспілками конотопських коледжів СумДУ, Шосткинського ліцею, змінити профспілки освіти в Конотопському інституті й Сумському машколеджі.

Говорячи про соціально-економічні та соціально-побутові питання, доповідач повідомила, що аналіз виконання колективного договору за 2012 рік засвідчив: усі показники порівняно з 2011 р. значно зросли, до того ж не існує пунктів, які б не виконувалися взагалі. Впродовж вересня-грудня минулого року в усіх підрозділах університету обговорювалися зміни та додавнення до проекту нової редакції колективного договору СумДУ, який голова профспілки запропонувала прийняти на цій конференції.

Показовим назвала доповідач звітний рік щодо створення безпечних, сприятливих умов праці та їх покращання, що неможливо без розвитку та вдосконалення матеріальної бази університету, яка лише останнім часом поповнилася новим навчальним Н-корпусом, спортивно-оздоровчим закладом «Універ» (колишній дитячий табір «Зірница») та санаторієм-профілакторієм на Басах.

Розглядаючи питання охорони праці та техніки безпеки, В. О. Боровик подякувала начальнику відділу охорони праці А. В. Лебединцю за ініціативну, кваліфіковану та злагоджену роботу з відповідними комісіями профкому. А також повідомила про низку заходів, проведених у рамках цього питання. Зокрема, про здійснені перевірки у квітні та жовтні (на виконання рішення вченого ради та президії профкому СумДУ) стани охорони праці та протипожежної безпеки на всіх кафедрах факультетів та в

усіх підрозділах АГЧ і АУП (спільно з представниками адміністрації вишу), контроль за ліквідацією недоліків, виявленіх під час цих перевірок, про підготовку й редагування додатків до колективного договору стосовно охорони, поліпшення умов та безпеки праці тощо. Як наслідок, у кожному корпусі відтепер у чергової наявній аптечка з ліками першої необхідності, знизилася ціна та зросла якість молока для спецхарчування тощо.

Доповідач нагадала, що декілька років поспіль пункт колективного договору стосовно медичного обслуговування університетів колегами з Медичного інституту майже не виконувався, і зазначила, що тепер, після появи санаторію-профілакторію, буде прийнята нова редакція цього пункту і його виконання почнеться вже найближчим часом.

Не секрет, що університет має потужний комплекс громадського харчування, який у 2012 р. поповнився новою залою у Н-корпусі. В.О. Боровик нагадала, що два роки тому наказом ректора створена громадська рада з питань організації харчування СумДУ та прийнято Положення про цю раду. Соціально-побутова комісія профкому тримає на контролі процес ціноутворення та якість надання послуг КГХ, проведено анкетування серед працівників університету, разом зі студентською побутовою комісією здійснено перевірки якості. Результати обговорені на засіданні згаданої громадської ради. Вживаються заходи щодо покращання роботи КГХ, окрема подяка директору цього підрозділу О.М. Чеховському.

З об'єктивних причин, на переконання доповідача, складним залишається вирішення житлових питань. Протягом року профком здійснював усе залежне від нього: організовував зустрічі з представниками банків та будівельних компаній, надавав роз'яснення щодо пільгового кредитування, продовжував співпрацю зі страховими компаніями тощо.

Усім зрозуміло, яке значення, особливо у кризовий час, має матеріальна допомога. За 2012 р. профком надав допомоги членам колективу на суму понад 100 тис грн., а suma заохочень та винагород ювілярам, профактиву СумДУ становила понад 70 тис. грн. Постійно зростає не лише загальна suma виплат, а й розмір кожної виплати. Зокрема, в особливо складних ситуаціях обком галузевої профспілки збільшив розмір профспілкової допомоги до 2000 грн.

Щодо оздоровлення працівників університету і членів їхніх сімей, то В.О. Боровик доповіла, що воно здійснювалося як за рахунок коштів профспілки, так і відрахувань адміністрації на оздоровчу, культурно-масову та спортивну роботу, а також пільгових санаторно-курортних путівок (їх кількість зросла з 9 в 2011 до 37 у 2012 році). Надавалися профкомом також пільгові путівки на відпочинок та виплачувалася компен-

сація від профспілки за придбані самими співробітниками путівки (500 грн працівнику СумДУ та 400 грн дитині, а в табір «Зірница» (відтепер СОЗ «Універ») по 800 грн дитині та 400 грн онукам наших співробітників).

Красномовний факт. У звітному році контролюючі органи намагалися зневажувати пункт колективного договору, який передбачає укладання договорів за зниженою вартістю навчання в СумДУ університетів та їхніх дітей, але профкому вдалося, заручившись підтримкою ЦК галузевої профспілки, відстояти справедливість.

Культурно-масова робота в університеті завжди проводилася на високому рівні. Винятком не став і звітний рік. Були і культурні походи до театрів та філармонії, організовувались екскурсійні та «грибні» поїздки, низка заходів із природою Новорічних та Різдвяних свят, 8 Березня, травневих та ветеранських заходів тощо. На базі СумДУ проходив обласний конкурс «Освітянський зорецвіт», започаткований обкомом галузевої профспілки. Серед переможців у різних номінаціях і наші аматори.

На думку доповідача, найбільш істотним результатом 2012 р. стало присвоєння трьом колективам університету звання «Народний аматорський колектив профспілки України».

Як і щорік, під егідою профкому проводилася і спортивно-масова робота: Спартакіада «Здоров'я» серед працівників університету, «Веселі старти» на водно-весловій базі СумДУ, університетів відвідують басейн, лижну базу, тренажерні зали тощо. Затверджено Положення про Спартакіаду «Здоров'я» на 2013 р. і вже пройшли змагання із шашок та шахів, через декілька днів будуть проведені лижні гонки. І це далеко не повний перелік, озвучений у доповіді В. О. Боровик.

«Резонанс» неодноразово повідомляв про нагороди, отримані профспілкою СумДУ в попередні роки. І в 2012 році здобула перемогу в обласному конкурсі на звання кращої первинної профспілкової організації та у конкурсі з охорони праці зайняла I місце в області, а також стали переможцем Всеукраїнського громадського огляду-конкурсу стану умов і охорони праці в установах, закладах, підприємствах та організаціях Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

З урахуванням обговорених у колективі та озвучених під час виступу змін, пропозицій, дополнень до колективного договору СумДУ була одностайно підтримана конференцією нової його редакції на 2013-2015 рр.

На завершення виступу доповідач подякувала профактиву університету, особливо головам профбюро факультетів, підрозділів за їхню активну позицію, а також адміністрації університету за розуміння і вирішення тих проблем, які майже щоденно ставить перед колективом СумДУ життя.

СПОРТМАЙДАНЧИК

ЗИМА – СПЕКОТНА ПОРА

У гравців футзального клубу СумДУ дуже напружений графік. У 2013-му підопічні тренера Сергія Песоцького вже встигли зіграти три надважливі гри в чемпіонаті України

Перша домашня поразка в сезоні

Календарний рік ФК "СумДУ" відкрив домашнім матчем проти лідера турнірної таблиці, донецького клубу "Буран-Ресурс". Донеччани є найбільш вірогідним претендентом на перемогу в східній зоні першої ліги, тому двобій із ними априорі не міг бути простим. Напружений матч не потрапив любителів результативних матчів. До перерви на гол сумчанина Ткаченка гості відповіли двома, а от у другому таймі голів не забила жодна з команд - 1:2 у підсумку.

3 Кіровограду зі щитом

Віїзд до центральної України на зустріч із "СМК-Олімп" був важким з огляду на те, що на кіровоградський майданчик сумчани мали виходити "з колес", без відпочинку після майже семигодинної автобусної мандрівки. Свого відбитку наклала ще й специфіка зали, де відбувався матч: паркет низької якості, недостатнє освітлення, відсутність елементарних ознак цивілізації у розяганальні. Та все ж "свої" три очки колектив Песоцького здобув. На голі Ткаченка, Мисловського і Петракова кіровоградці відповіли усього одним влучним пострілом.

Віддати "боржок" київським "педагогам"

Восьмий тур підготував сумським любителям футболу "студентські" дерби. ФК "СумДУ" приймав "Київ-НПУ", команду київського національного педагогічного університету ім. Драгоманова. Із думками про реванши за поразку в матчі першого кола виходили на зустріч сумчани. Перша четверть матчу шокувала глядачів – до десятої хвилини зустрічі кияни Мельник та Галицький встигли забити по голу. Але сумчан це не дуже засмутило – ще до перерви вони тричі уразили ворота столичної команди зустрічами Зеленського і Петракова (двічі). Після відпочинку Євген Петраков забив ще раз. Голом відзначився і Ярослав Песоцький. Гости ж знайшли в собі сили лише до мінімуму скоротити відставання. 5:4 – важка і надважлива перемога.

ДВІ ПЕРЕМОГИ ЗА ДВА ДНІ

У рамках чемпіонату України з волейболу серед команд вищої ліги відбулися матчі дев'ятого туру. Команда "Хімпром-СумДУ" вдома зустрічалася з харківською "Локомотив-Надією". І перший, і другий матч завершилися впевненим успіхом студентів з одинаковим рахунком 3-0 за сетами. Наразі підопічні Валерія Пясковського займають третє позицію в турнірній таблиці з двадцятьма дев'ятьма очками.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИЙ ТРІУМФ

Наприкінці січня збірна команда СумДУ показала успішні результати на обласній універсіаді з легкої атлетики, забезпечивши собі перемогу та право участі в майбутній всеукраїнській універсіаді. Сім призових місць – такий успіх наших спортсменів у особистих видах програми. Крім того, у жіночій та чоловічій естафеті 4 по 200 метрів СумДУ також показав перший результат. Участь у змаганнях, які проходили на базі легкоатлетичного манежу УАБС, взяли, крім нашої, команди Сумського педагогічного університету ім. А.С. Макаренка та господарі манежу.

Підготували
Володимир Лавський,
Дмитро Шпирко, ЖТ-02

■ LHC – ???

ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ І НЕСКІНЧЕННО МАЛЕ

Усвідомлення налаштованості власного «я» на ліричне сприйняття світу ще зі школи повело мене «гуманітарними» шляхами. В одній суперечці між ліриками та фізиками варіантів особисто для мене просто не існувало. Щоправда, упевнену ходу ліричним шляхом дещо уповільнило попередження письменника Леоніда Сухорукова: «Гуманітарі гинуть на дорогах, не знаючи фізики». А Ернест Резерфорд, «батько» ядерної фізики, взагалі вважав, що є лише одна наука – фізика, а все інше – колекціонування марок.

Хто допоможе розібратися, до кого звернутися: лірика чи фізика? Сумніви відпали на лекціях із дисципліни «Художній стиль». Викладач кафедри журналістики та філології, письменник Василь Чубур вкотре згадує про LHC. Що воно таке? Мабуть, учени щось велике кудись запустили. У космос хіба? Настав, мабуть-таки, момент знайомства зпані Фізикую.

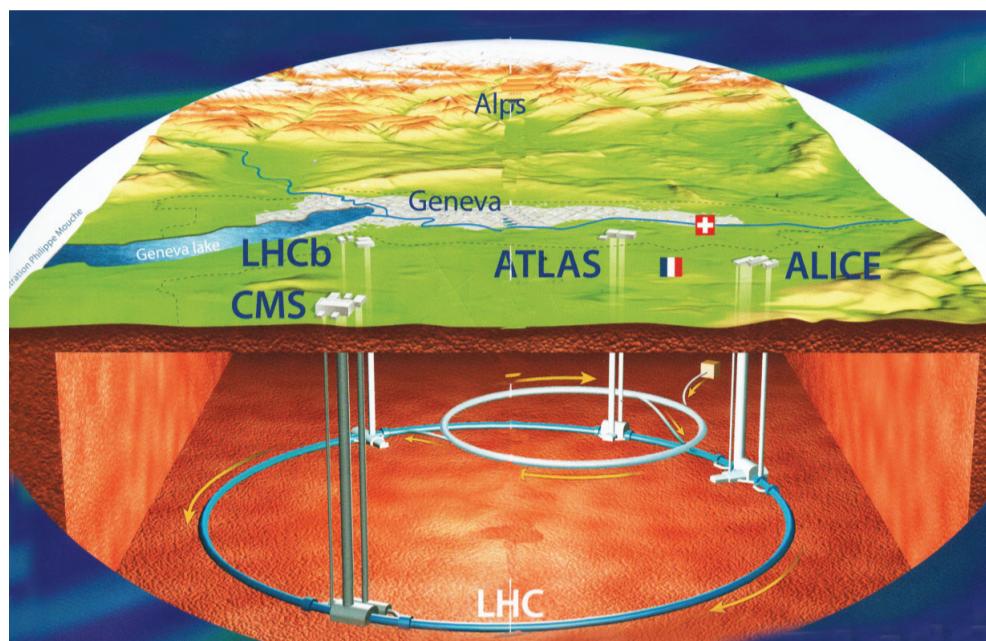
Мені ця таємнича особа постала в образі завідувача кафедри загальної та теоретичної фізики, д-ра. фіз.-мат. наук, професора Ю. М. Лопаткіна. Ідуши на зустріч, намагаюся дещо пригадати зі шкільних знань («трійку» вчителя фізики таки ж поставив). Пам'ять милостиво, хоча й дещо туманно, видає: « $E=mc^2$ »...

Професор-фізик починає з пояснення значення слова, а я радіо – тішить такий гуманітарний підхід. Мабуть, слово вагоміше за цифру? Що означає LHC? Виявляється, скорочення від Large Hadron Collider: «Великий», бо периметр установки, що знаходиться у тунелі на глибині 100 м., становить 27 км.; «адронний», бо прискорює рух частинок, що беруть участь

у сильній взаємодії; «колайдер», бо прискорення частинок спрямовується у протилежних напрямках для того, щоб у певний момент відбулось їх зіткнення. LHC – найскладніша експериментальна установка, створена людиною. Передбачається, що не лише світ найменших елементарних частинок пізнають учені. Не виключаються найзухваліші відкриття:

Виявляється, що протони та нейтрино отримують її лише з появою поля Хіггса. Одне із завдань LHC: довести існування цих частинок (бозонів Хіггса).

«Зубний біль», який з'явився, щойно Юрій Михайлович почав заглиблюватися у світ фізичних формул, поступово вщухав. Дивовижний світ «нескінченно малих частинок» полож-

розділка створення Всесвіту, появи «чорних дірок» тощо. Спроби пізнати дійсність на теоретичному рівні людина не припиняла ніколи. Але всі фізичні теорії мають сенс лише тоді, коли співвідносяться з експериментом.

Одночасно з розвитком уявлень про Всесвіт триває еволюція об'єктів досліджень, тобто фізичних систем і явищ, що досліджують вчені. Наприклад, теоретики доводять, що існують так звані бозони Хіггса, завдяки яким частинки набувають масу.

нин настільки, що безмежна радість охопила серце, коли почула від професора, що влітку 2012 року вчені-співробітники колайдера виявили частинку, яка, можливо, і є бозоном Хіггса.

Масивні частинки нуклони складаються із кварків. Існує теорія, що за участі глюонів відбувається сильна взаємодія між ними. Виявляється, що маса кварків набагато більша від маси самих нуклонів (протонів, нейtronів), усередині яких і знаходяться кварки.

Мое дивування не має меж: як же кварки там поміщаються? Їх же у кожному протоні чи нейtronі аж по три! Виявляється, у мікросвіті нівелюється різниця між енергією та масою.

Важливим є те, що для звільнення кварків із частинок необхідна велика енергія... Словесні пояснення професор ілюструє формулами, починаючи із загальновідомої, яку польський письменник Станіслав Єжи Лец так прокоментував: «Коли бачиш формулу $E=mc^2$, стає соромно за свою балакучість». Ой! Мені тепер не лише за балакучість соромно (про квадратик над «с» забула !!!). Не берусь коментувати подальше пояснення, яке загрожує у моєму ліричному виконанні стати балакуче-багатослівним. То, мабуть, у цифрах сила, а не слова?

«Над чим би не працював учений, у результаті завжди виходить зброя», – доволі відомий вислів на вівіянів тривожні думки щодо безпеки цієї установки. Наскільки LHC становить загрозу людству? Юрій Михайлович чи то заспокоює, чи то жартує: «Зброю може стати в руках людини будь-який предмет. Для знищення людства немає потреби використовувати агрегат, у який вкладено мільярди доларів».

А ось у вимірі Природи LHC настільки скромний експеримент, що хвилювання зайве. За весь період існування наша планета накопичила «зіткнень» у тисячі разів більше, ніж планується здійснити в колайдері. Мудра Земля-матінка проводить свої досліди та експерименти. Які у неї плани: нас зрозуміти чи нам допомогти себе зрозуміти? Цікаво, а чи збирається вона знищувати людство, чи люди випередять? Як у неї про це запитати? Яким шляхом іти: «стежкою фізики» чи «тропами лірика»? А може, дорога у нас одна?

Ольга Маркова,
МДм-21

■ МОВНЕ ПИТАННЯ

ДОЛАЄМО БАР'ЄРИ

Не секрет, що в сучасному світі долю кар'єри, освіти і, навіть, відпочинку людини часто може вирішити володіння тією чи іншою іноземною мовою. Освічена особистість, як прийнято сьогодні вважати, просто зобов'язана вміти висловлюватися іноземною мовою хоча б на рівні стандартних фраз.

Отже, необхідність вивчення іноземної мови очевидна. З чого ж почати? Яким чином легко вивчити потрібну мову? Цікаво, а як опановують нашу рідну українську іноземці?

Викладачі іноземних мов свідчать, що добре було б опинитися в середовищі носіїв тієї мови, якою ви хочете оволодіти. Тоді у вас просто не буде іншого вибору, як почати оволодівати мовою оточуючих. Актуальними відразу стануть всілякі словники, інтернет-перекладачі, самовчительі... Зі стандартного «де знаходитися метро?» або «скільки це коштує?» ви досить швидко почнете вдосконалюєте свої знання з комунікації в іншомовному середовищі.

Якщо якесь мова постійно на слуху, то людина мимоволі починає запам'ятовувати почуті слова, а пізніше й сама оперує ними більш-менш пристойно. Так, студент СумДУ, азербайджанець Гаджи

Алекперов, проживши три роки у Сумаху, зізнається: «Українську розумію на рівні вище середнього. Для мене вже не є проблемою ходити до кінотеатрів на фільми з українським перекладом. Мені подобається ваша мова»...

Безумовно, не кожен може собі дозволити пожити півроку-рік у США, Франції чи Італії, в залежності від того, яку мову хоче опанувати. Але можна відвідувати мовні курси або ж індивідуально займатися з репетиторами. Головне – якщо ви чітко поставили собі за мету вивчити іноземну мову, то доведеть-

ся докласти максимум не лише інтелектуальних, а й вольових зусиль.

Аксіоматично, що чим більше практики, тим краще. Читання книг іноземною, перегляд іншомовних сайтів новин, телепередач та фільмів без перекладу або з субтитрами – сприятиме занурюванню в іншу мовну стихію, що не може не дати позитивного результату.

Ще один вдалий спосіб вдосконалити свої знання іноземної мови – спілкування з її носіями в соціальних мережах і на спеціальних сайтах із вивчення іноземних мов, де представники різних країн обмінюються знаннями рідної мови й перевіряють завдання і вправи один у одного.

Студент СумДУ з Узбекистану Достон Каюмов розповідає, що саме друзі-українці допомогли йому освоїти потрібні мови. «Російську я знову і раніше, бо

вивчав її ще в школі, а от українську вперше почув, приїхавши на навчання до університету... Маю багато друзів-українців, які й допомогли вдосконалити російську та навчили української»...

Майже в кожного, хто вивчає іноземну, на мобільному встановлено програму-перекладач, що стає в нагоді при почутиому або прочитаному незрозумілому слові.

Розмовляйте і думайте іноземною мовою, описуйте свої дії або те, що бачите на вулиці чи за вікном. Регулярно читайте Фахівці стверджують, що для того щоб розуміти іноземну мову й письмо достатньо знати першу тисячу найбільш уживаних слів із частотного словника, у якому слова розташовані за частотою їх використання.

Сьогодні усім, здається, зрозуміло й те, що необхідно знати англійську, яка є міжнародною. Де б ти не опинився разом із нею, тебе зрозуміють. Так, Ісабель Чікоті із Замбії, майже не розуміючи російської, а тим більше ураїнської, успішно навчається вже два роки у СумДУ, є завятою активісткою, а нещодавно ще й стала володаркою титулу «Miss Африка Суми-2013».

Тож, успіхів у навчанні! I, як полюбляють говорити іноземці: «посміхайтесь, адже посмішка зрозуміла на всіх мовах світу!

Юлія Овчинник, ЖТ-01

■ МОДА НА ФЕНІЧКИ

З МИРУ ПО НИТЦІ

Як полюбляють говорити дизайнери: «Мода – це епідемія». І дійсно, інколи дивуєшся, як швидко набирають популярності різні модні тенденції, на які не завжди варто звертати увагу. Та якщо мова йде про справді стильні та оригінальні речі, то чому б, якто кажуть, не віддати данину моді?

На зап'ястях сучасної молоді (див. фото) красуються плетені з ниток різно-кольорові браслети зі всілякими орнаментами. Так звані фенічки або браслети дружби є досить популярними не лише серед дівчат, а й серед хлопців. Універсальна прікраса.

«Я плету фенічки вже більше трьох років. Привабила оригінальність та не-звичайність таких браслетів, оскільки для їх виготовлення можна використовувати найрізноманітніші матеріали: яс-

краві нитки, шкіру, стрічки, шнурочки, бісер...» – розповідає майстриня Анна Афанасова, студентка групи ЖТ-01. Над символікою кольорів особливо не замислюється, більше над тим, щоб удало їх поєднати, аби їх гама гармонувала з образом майбутнього власника.

Анна зазвичай, як сама зізнається,

плете браслети для своїх друзів, вкладаючи в роботу теплі почуття до них. На продаж не готує, адже вважає, що не слід із символу дружби робити бізнес.

До речі, чому ж саме символ дружби? Історія цих стрічок бере початок із традицій індіанців. Вважалося, що люди, обмінявшись фенічками, ставали названими братами. Браслет не можна було знімати, доки сам не зноситься та не спаде з руки. А зняття браслета самостійно означало, що дружба пішла на спад.

У новітній час популярність цих браслетів поширилася завдяки хіті, які вважали себе «дітьми квітів», а звідси й любов до всього яскравого, квітчастого. Фенічки були невід'ємною принадлежністю хіті, способом самовираження.

Цікаво, що зустрічаються й парні фенічки. Це вже «браслети кохання». Зазвичай вони або дуже схожі, або зовсім однакові.

Рідко, але все ж таки трапляються, «броячі» фенічки, які неодноразово передаровували. Таким чином, браслет міг

обійти цілу країну й навіть потрапити до іншої.

Варто сказати, що в кожній нації своя символіка та власне ставлення. «Для нас це більше, ніж звичайна прікраса. Вважається, що такий браслет оберігає від зурочення», – розповідає Максат, що приїхав до України з Туркменістану...

До речі, фенічки користуються неабиякою популярністю й серед зірок. Такі аксесуари можна помітити на зап'ястях у Джонні Деппа, Джареда Лето, Орландо Блума, Шакіри, Зака, Ефона та інших. І не лише західні знаменитості носять браслети дружби, серед зірок пострадянського простору любителями фенічок є актори та співаки: Іван Охлобістін, Влад Топалов, Олексій Воробйов, інші.

Отже, фенічки – це не просто мода, а незвичайна річ, яку кожна людина, нація наповнюю особливим змістом, надаючи їй символічного значення. А тому носіння таких прікрас не лише показує відчуття стилю, а й виражає духовний стан людини.

Юлія Овчинник, ЖТ-01

■ ФЕСТИВАЛЬ

«ІНШИЙ ПОГЛЯД» КРІЗЬ КОРДОНИ

Погляд – це не лише зір, один із найвеличніших дарів, які отримала людина, а ще й здатність осмислювати побачене. За допомогою очей ми щодня маємо змогу вивчати навколошнє середовище, давати характеристику оточуючим предметам. Погляд у кожного свій: комусь подаровано дивитися на світ величезними, переляканими, наче у сови, очиськами, хтось оцінює все довкола пронизуюче-прискіпливо, немов прагнути зазирнути у глибини душі, а хтось – примрежившись, як від сонячних промінчиків - шукає в сьогоденні щось таке, що примусить розкрити очі широко від здивування...

Якщо задуматися, то погляд кожної людини унікальний, ніколи не повторюється, він – завжди інший. І в СумДУ неабияк розуміються на «Іншому погляді» – таку назву дали щорічному молодіжному фестивалю соціальної реклами, започаткований кафедрою журналістики та філології (секція реклами та зв'язків із громадськістю) у 2011 році. Прямо зі старту він набув великого розголосу, що дозволило йому через рік стати міжнародним. Збільшилася суттєво кількість і учасників, і заявлених на конкурс робіт (блізько 300), значно розширилися та-кож географічні кордони фестивалю: роботи надійшли з Німеччини, Росії та більшості регіонів України. Крім того, він уперше покинув стіни СумДУ, аби побувати в Сумській муніципальній галереї, де за участі представників провідних рекламних агентств області відбувся «круглий стіл» на тему «Перспективи сучасної соціальної реклами». І більшість засобів масової інформації обласного центру його помітили й під кутом свого погляду висвітлили. Але одностайно – позитивно.

Своїми враженнями від фестивалю з читачами «Резонансу» поділилася Ірина Дяденко, директор «Агенції промоції «Суми»:

Майстер-клас для учасників фестивалю від заслуженого художника України Олександра Чередниченка

такого характеру. У наступному році плануємо й обов'язково проведемо дослідження соціокультурного обличчя м. Суми, а потім уже в рамках такого дослідження будемо організовувати секційну роботу, тобто розказувати, що нашому місту потрібно. Яке воно є і яким має бути. Саме в такому напрямі, сподіваюсь, буде розвиватися і фестиваль «Інший погляд», у якого, переконана, є цікаве майбутнє...

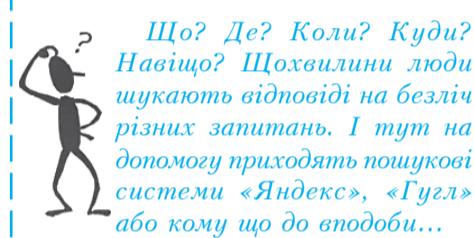
З роботами, які стали переможцями фестивалю, можна ознайомитися на сайті СумДУ, в добірці новин за грудень минулого року, за адресою:

sumdu.edu.ua

**Маргарита Рилова, ЖТ-02,
Вікторія Радченко, ЖТ-91**

■ КОМП'ЮТЕРІЗАЦІЯ

А ТИ ТЕЖ «ШАМПУНЬ»?

Який сенс йти до бібліотеки, гортати купу літератури чи купувати журнали з порадами, коли в Інтернеті все детально розписано. Або навіщо ділитися своїми життєвими проблемами з близькими людьми, коли можна почитати коментарі якихось Петі чи Вові та зрозуміти, що в тебе все не так уже й погано з головою.

Що робити коли сумно? Чому я не худну? Чому я самотній (самотня)? Де знаходиться апендицит? Хто може бути прокурором? Що таке кохання? Такі вирази як: моя дівчина вагітна, мій хлопець ідіот, у мене не виходить цілуватися, мені не подобається моя зовнішність, я завжди поруч і т. п. – це звичайні проблеми, що цікавлять молодих людей. А от що робити коли ти... кетчуп? Уже смішно і навіть страшно.

Відкриваємо «Яндекс» та визначаємо найпопулярніші запитання, на які користувачі Інтернету активно шукають відповіді. Що робити, якщо я шампунь? Що робити, якщо я шаурма? Чому я дурень (дура)? Хто може допомогти дістати все що завгодно? Хто може випити Дніпро? Де мої шкарпетки? Перелік таких безглуздих питань можна продовжувати ще довго. Але і серед них можна знайти логічні та зрозумілі.

Відкриваємо рейтинг «най-най» питань. Почекне перше місце посіло питання: «Що робити, коли ти шампунь?» Як виявилось, ця глобальна проблема не дає спокійно спати багатьом. Перед очима жахлива картина: спочатку море піни, потім ти перетворюєшся у величезну мильну бульбашку, а потім найжахливіше - кулька лопається, ти розлітаєшся на малесенькі краплиночки і все... Так воно має виглядати?

На другій сходинці питання: «Де мої шкарпетки?» Як правило, цікавляться чоловіки. Позакидають кожну шкарпетку в різні кутки, а потім доводиться навіть у «Гуглі» шукати.

Третя позиція – не менш актуальне питання: «Чому я дурень (дура)?» Ніхто не стане заперечувати, що так частенько запитує сам у себе. А от в Інтернеті на деяких сайтах до відповіді додається ще й тест. Кожен, хто переймається такою проблемою, має змогу відповісти на декілька питань і впевнитись у тому, що відповідь, усе ж таки, є позитивною.

Чому саме найбезглуздіші запитання найбільше виникають у наших головах? Це просто розваги чи деградація? Можуть відповісти той самий «Яндекс» або «Гугл». Запитуйте, цікавтесь, дізнавайтесь, але «не будьте Джигурдо!»

Марина МАЖАРА, ЖТ-01
СКОРО ВЕСНА!

Увага! Електронний варіант цього номеру газети «Резонанс», а також архівні номери за попередні роки можна прочитати за адресою:

sumdu.edu.ua/ukr/rezonans.html,

а надіслати відгук, пропозицію або запропонувати матеріал для друку можна на поштову адресу info@rezonans.sumdu.edu.ua